

बालकल्याण पोलीस अधिकारी (CWPO)
व विशेष बाल पोलीस पथक (SJPU)
मधील पोलीस अधिकारी व पोलीस
अंमलदार यांना प्रशिक्षण देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: पोलीस ११२६/प्र.क.८०/पोल-५अ

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

दिनांक :- २० मार्च २०२६

वाचा :-

- १) विशेष पोलीस महानिरीक्षक (नाहस व मअप्रवि), पोलीस महासंचालक यांचे पत्र क्र. विपोमनि/नाहस व मअप्रवि/बाल पोलीस पथक /४४/२०१८, मुंबई दि.१४.०२.२०१८
- २) अपर पोलीस महासंचालक, महिला व बाल अपराध प्रतिबंध विभाग, मुंबई यांचे परिपत्रक क्र. पमोसं/४२(२)/मबाअप्रवि/फा.क्र.९०/२०२५, मुंबई, दि.२६.११.२०२५
- ३) मा. मुंबई उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ येथील सुमोटो क्रमिनील जनहित याचिका क्र. १/२०२५ प्रकरणी मा. उच्च न्यायालयाने दिलेले आदेश दि.१०.०२.२०२६
- ४) अपर पोलीस महासंचालक, महिला व बाल अपराध प्रतिबंध विभाग, मुंबई यांचे पत्र क्र. पमोसं/४२/मबाअप्रवि/२/प्र.क्र.९०/२०२५, मुंबई, दि.२५.०२.२०२६

प्रस्तावना :-

बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ च्या, कलम १०७ अन्वये, राज्यातील सर्व पोलीस घटकस्तरावर, विशेष बाल पोलीस पथक (SJPU-Special Juvenile Police Unit) स्थापन करण्यात आले आहे. तसेच, राज्यामध्ये प्रत्येक पोलीस स्टेशन स्तरावर, बालकल्याण पोलीस अधिकारी (CWPO-Child Welfare Police Officer) यांची नेमणूक करण्यात आली आहे. बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) नियम, २०१८ मधील, नियम ९२ अन्वये, या पथकांमधील कार्यरत पोलीस अधिकारी व अंमलदार यांचे नियमित प्रशिक्षण होणे अपेक्षित आहे.

मा. उच्च न्यायालय, मुंबई, खंडपीठ औरंगाबाद मधील Suo-Moto Criminal PIL No.१/२०२५ मध्ये, दि.१०.०२.२०२६ रोजीच्या आदेशात, CWPO व SJPU मध्ये कार्यरत असलेल्या पोलीस अधिकारी व पोलीस अंमलदार यांची बदली झाल्यानंतर, नविन ठिकाणीही त्यांना तेच कर्तव्य देणेबाबत तसेच, एकंदरीत सर्व प्रक्रिया व निर्णय यांमध्ये एकसंधता राहण्यासाठी, पोलीस दलामध्ये नवनियुक्त पोलीस अधिकारी व पोलीस अंमलदार यांना, संस्थात्मक पातळीवरच (अकॅडमी स्तरावर) प्रशिक्षण देणेबाबत शासन स्तरावर धोरणात्मक निर्णय घेण्याचे निर्देश दिले आहेत.

शासन निर्णय:-

- मा. उच्च न्यायालयाच्या निर्देशाच्या अनुषंगाने, खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.
१. अपर पोलीस महासंचालक, (प्रशिक्षण व खास पथके) यांनी, CWPO व SJPU मध्ये कार्यरत असलेल्या पोलीस अधिकारी व पोलीस अंमलदार यांच्या प्रशिक्षणाकरीता, एक विशेष प्रशिक्षण मॉड्यूल (Specialized Training Module) तयार करावे.
 २. राज्य पोलीस दलाच्या सर्व शिखर प्रशिक्षण संस्था व इतर प्रशिक्षण संस्थांच्या, पायाभूत प्रशिक्षण अभ्यासक्रमात (Basic Training Curriculum) व उजळणी प्रशिक्षण अभ्यासक्रमात (Refresher Training Curriculum) सदर विशेष प्रशिक्षण मॉड्यूलचा समावेश करणे अनिवार्य राहिल.
 ३. उपरोक्त प्रमाणे प्रशिक्षण घेतलेल्या पोलीस अधिकारी व अंमलदार यांनाच CWPO व SJPU मध्ये पदस्थापना देण्यात यावी.
 ४. CWPO व SJPU मध्ये नव्याने पदस्थापना झालेल्या पोलीस अधिकारी व पोलीस अंमलदार यांनी, सदरचे प्रशिक्षण घेतलेले नसल्यास, त्यांना पदस्थापनेच्या, एका महिन्यात सदर प्रशिक्षणास पाठविण्यात यावे.
 ५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२६०३२०१११८५२११२९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(र. ना. पाटील)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२. अपर पोलीस महासंचालक, महिला व बाल अपराध प्रतिबंध, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
३. अपर पोलीस महासंचालक, प्रशिक्षण व खास पथके, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
४. सर्व पोलीस आयुक्त
५. सर्व पोलीस अधीक्षक
६. महालेखापाल (लेखापरिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र, १/२ मुंबई/नागपूर
७. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
८. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
९. निवडनस्ती (पोल-५अ)